

**Разказите за пророчески сънища: към изследването на фолклорната
култура на сънуване**
Смиляна Джорджевич Белич

Литература

Анчев, Анатол 2021: Сънищата и сънотълкуването в българската традиционна култура. – *Български фолклор*, 2, 119–154 [Anchev, Anatol 2021: Sanishtata i sanotalkuvaneto v balgarskata traditsionna kultura. – *Bulgarski folklor*, 2, 119–154].

Баева, Вихра 2013: *Разкази за чудеса. Локална традиция и личен опит*. София: Академично издателство „Проф. Марин Дринов“ [Baeva, Vihra 2013: *Razkazi za chudesa. Lokalna traditsia i lichen opit*. Sofia: Akademichno izdatelstvo „Prof. Marin Drinov“].

Гура, Александр В. 2012а: Сон. – В: *Славянские древности: Этнолингвистический словарь*. Т. 5. Под общей ред. Н. И. Толстого. Москва: Международные отношения, 119–125 [Gura, Aleksandr V. 2012a: Son. – In: *Slavyanskije drevnosti: Etnolingvisticheskiy slovar'*. Т. 5. Pod obshtey red. N. I. Tolstogo. Moskva: Mezhdunarodnye otnosheniya, 119–125].

Гура, Александр В. 2012б: Сновидение. – В: *Славянские древности: Этнолингвистический словарь*. Т. 5. Под общей ред. Н. И. Толстого. Москва: Международные отношения, 90–91 [Gura, Aleksandr V. 2012b: Snovidenie. – In: *Slavyanskije drevnosti: Etnolingvisticheskiy slovar'*. Т. 5. Pod obshtey red. N. I. Tolstogo. Moskva: Mezhdunarodnye otnosheniya, 90–91].

Гура, Александр В. 2016: Символика тела в сновидениях. – *Славянский альманах*, 1–2, 339–355 [Gura, Aleksandr V. 2016: Simvolika tela v snovideniyah. – *Slavyanskiy al'manah*, 1–2, 339–355].

Гура, Александр В. 2017: Символика животных в славянской устной и книжной традиции толкования снов. – *Живая старина*, 2, 3033 [Gura, Aleksandr V. 2017: Simvolika zhiivotnyh v slavyanskoy ustnoy i knizhnoy traditsii tolkovaniya snov. – *Zhivaya starina*, 2, 3033].

Гура, Александр В. 2018: Регламентация поведения человека в связи со сновидениями. – В: *Образ человека в языке и культуре*. Ред. Светлана. М. Толстая. Москва: Индрик, 79–93 [Gura, Aleksandr V. 2018: Reglamentatsiya povedeniya cheloveka v svyazi so snovideniyami. – In: *Obraz cheloveka v yazyke i kul'ture*. Red. Svetlana. M. Tolstaya. Moskva: Indrik, 79–93].

Ђорђевић Белић, Смиљана 2018: Приче о сновима и сакрална топографија Тимока. – В: *Савремена српска фолклористика V. Фолклорно наслеђе Срба са Косова и Метохије у словенском контексту*. Ред. Валентина Питулић, Бошко Сувајцић, Бранко Златковић, Дејан Ристић. Београд: Удружење фолклориста Србије; Призрен: Богословија „Светог Кирила и Методија“; Нови Сад: Матица српска, 251–282 [Ђорђевић Bелић, Smiljana 2018:

Priče o snovima i sakralna topografija Timoka. – In: *Savremena srpska folkloristika V. Folklorno nasleđe Srba sa Kosova i Metohije u slovenskom kontekstu*. Red. Valentina Pitulić, Boško Suvajdžić, Branko Zlatković, Dejan Ristić. Beograd: Udruženje folklorista Srbije; Prizren: Bogoslovija „Svetog Kirila i Metodija”; Novi Sad: Matica srpska, 251–282].

Ђорђевић Белић, Смиљана 2020: Идејни комплекс „веровати у снове” у светлу „реторике истинитости”: прилог проучавању жанра на примеру прича о сновима о мртвима. – В: *Савремена српска фолклористика VIII. Словенски фолклор и књижевна фантастика*. Red. Дејан Ајдачић, Бошко Сувајдјић. Београд: Удружење фолклориста Србије, Комисија за фолклористику Међународног комитета слависта, Универзитетска библиотека „Светозар Марковић“, Центар за културу „Вук Караџић“, 27–53 [Ђорђевић Белић, Smiljana 2020: Idejni kompleks „verovati u snove” u svetlu „retorike istinitosti”: prilog proučavanju žanra na primeru priča o snovima o mrtvima. – In: *Savremena srpska folkloristika VIII. Slovenski folklor i književna fantastika*. Red. Dejan Ajdčić, Boško Suvajdžić. Beograd: Udruženje folklorista Srbije, Komisija za folkloristiku Međunarodnog комитета slavista, Univerzitetaska biblioteka „Svetozar Marković”, Centar za kulturu „Vuk Karadžić”, 27–53].

Ђорђевић Белић, Смиљана 2021: Снови о покојницима: између опасне и прижељкиване комуникације. – В: *Куле и градови. Зборник у част Мирјане Детељић* Red. Снежана Самарџија и Лидија Делић. Београд: Балканолошки институт САНУ, Удружење фолклориста Србије, 277–306 [Ђорђевић Белић, Smiljana 2021: Snovi o pokojnicima: između опасне i priželjkivane komunikacije. – In: *Kule i gradovi. Zbornik u čast Mirjane Detelić*. Red. Snežana Samardžija i Lidija Delić. Beograd: Balkanološki institut SANU, Udruženje folklorista Srbije, 277–306].

Лазарева, Анна А. 2020: *Толкование сновидений в народной культуре*. Москва: Российский государственный гуманитарный университет [Lazareva, Anna A. 2020: *Tolkovanie snovideniy v narodnoy kul'ture*. Moskva: Rossiyskiy gosudarstvennyu humanitarnyy universitet].

Лурье, Михаил А. 2002: Вещие сны и их толкование. – В: *Сны и видения в народной культуре. Мифологический, религиозно-мистический и культурно-психологический аспекты*. Сост. Ольга Б. Христофорова. Москва: Российский государственный гуманитарный университет, 26–43 [Lur'e, Mihail A. 2002: Veshchie sny i ih tolkovanie. – In: *Sny i videniya v narodnoy kul'ture. Mifologicheskiy, religiozno-misticheskiy i kulturno-psihologicheskiy aspekty*. Sost. Ol'ga B. Hristoforova. Moskva: Rossiyskiy gosudarstvennyu humanitarnyy universitet, 26–43].

Небжеговска, Станислава 1994: Сонник как жанр польского фольклора. – *Славяноведение*, 5, 67–74 [Niebrzegowska, Stanisława 1994: *Sonnik kak zhanr pol'skogo fol'klora*. – *Slavyanovedenie*, 5, 67–74].

Петровић, Соња 2008: Прича и сећање: неки примери аутобиографског дискурса у фолклорним теренским записима из Србије. – *Књижевност и језик* 55/3–4, 339–354 [Petrović, Sonja 2008: Priča i sećanje: neki primeri

autobiografskog diskursa u folklornim terenskim zapisima iz Srbije. – *Književnost i jezik* 55/3–4, 339–354].

Рабинович, Евгений И. 2013: *Сны пробуждённых: сон и сновидения в культуре, религии, политике Тибета*. Екатеринбург: Издательство Уральского университета [Rabinovich, Evgeniy I. 2013: *Sny probuzhdyonnyh: son i snovideniya v kul'ture, religii, politike Tibeta*. Ekaterinburg: Izdatel'stvo Ural'skogo universiteta].

Сафронов, Евгений В. 2004: „Вещее“ сновидение и „сбывшееся“ событие: механизмы соотнесения. – В: *Народная культура Сибири: Материалы XIII научного семинара Сибирского регионального вузовского центра по фольклору*. Отв. ред. Т. Г. Леонова. Омск: Издательство ОмГПУ, 220–224 [Safronov, Evgeniy V. 2004: „Veshchee“ snovidenie i „sbyvsheesya“ sobytie: mehanizmy sootneseniya. – In: *Narodnaya kul'tura Sibiri: Materialy XIII nauchnogo seminaru Sibirskogo regional'nogo vuzovskogo tsentra po fol'kloru*. Otv. red. T. G. Leonova. Omsk: Izdatel'stvo OmGPU, 2004, 220–224].

Сафронов, Евгений В. 2006: Рассказы о сновидениях: критерии фольклорности/нефольклорности. – *Культура & общество*, <http://www.e-culture.ru/Articles/2006/Safronov.pdf> [Safronov, Evgeniy V. 2006: Rasskazy o snovideniyah: kriterii fol'klornosti/nefol'klornosti. – *Kul'tura & obshchestvo*, <http://www.e-culture.ru/Articles/2006/Safronov.pdf>].

Сафронов, Евгений В. 2008а: Переход в инобытие: рассказы о визионерском опыте. – *Живая старина*, 4, 23–25 [Safronov, Evgeniy V. 2008а: Perehod v inobytie: rasskazy o vizionerskom opyte. – *Zhivaya starina*, 4, 23–25].

Сафронов, Евгений В. 2008б: О достоверности сна. – В: *Кирпичики. Фольклористика и культурная антропология сегодня*. Сост. Александра С. Архипова, Марина А. Гистер. Москва: Российский государственный гуманитарный университет, 135–146 [Safronov, Evgeniy V. 2008b: O dostovernosti sna. – In: *Kirpichiki. Fol'kloristika i kul'turnaya antropologiya segodnya*. Sost. Aleksandra S. Arhipova, Marina A. Gister. Moskva: Rossiyskiy gosudarstvennyu gumanitarnyu universitet, 135–146].

Сафронов, Евгений В. 2016: *Сновидения в традиционной культуре*. Москва: Лабиринт [Safronov, Evgeniy V. 2016: *Snovideniya v traditsionnoy kul'ture*. Moskva: Labirint].

Толстая, Светлана М. 2003: Рассказы о посещении „того света“ в их отношении к книжному жанру „видений“. – *Jews and Slavs*, 10, 43–54 [Tolstaya, Svetlana M. 2003: Rasskazy o poseshheniy „togo sveta“ v ih otnoshenii k knizhnomu zhanru „videniy“. – *Jews and Slavs*, 10, 43–54].

Толстой, Никита И. 1993: Славянские народные толкования снов и их мифологическая основа. – В: *Сон – семиотическое окно: сновидение и событие, сновидение и искусство, сновидение и текст*. Ред. Дмитрий Ю. Молок. Москва: Государственный музей изобразительных искусств им. А. С. Пушкина, 80–93 [Tolstoy, Nikita I. 1993: Slavyanskie narodnye tolkovaniya snov i ih mifologicheskaya osnova. – In: *Son – semioticheskoe okno: snovidenie i sobytie, snovidenie i iskusstvo, snovidenie i tekst*. Red. Dmitriy J. Molok. Moskva:

Gosudarstvennyy muzey izobrazitel'nyh iskusstv im. A. S. Pushkina, 80–93].

Толстой, Никита И., Светлана М. Толстая 1995: О жанре „обмирания“ (посещения того света). – В: Толстой, Никита И. *Язык и народная культура. Очерки по славянской мифологии и этнолингвистике*. Москва: Индрик, 458–460 [Tolstoy, Nikita I., Tolstaya, Svetlana M. 1995: O zhanre „obmiraniya“ (poseshcheniya togo sveta). – In: Tolstoy, Nikita I. *Yazyk i narodnaya kul'tura. Ocherki po slavyanskoj mifologii i etnolingvistike*. Moskva: Indrik, 458–460].

Требјешанин, Жарко 2012а: Символика снова. Неке српско-руске фолклорне паралеле. – В: *Заједничко у словенском фолклору*. Ред. Љубинко Раденковић. Београд: Балканолошки институт САНУ, 349–367 [Trebješanin, Žarko 2012a: Simbolika снова. Neke srpsko-ruske folklorne paralele. – In: *Zajedničko u slovenskom folkloru*. Red. Ljubinko Radenković. Beograd: Balkanološki institut SANU, 349–367].

Требјешанин, Жарко 2012б: Приче о сновима које наговештавају смрт и умирање. – *Етноантрополошки проблеми*, 3, 853–868 [Trebješanin, Žarko. 2012b: Priče o snovima koje nagoveštavaju smrt i umiranje. – *Etnoantropološki problemi*, 3, 853–868].

Трунов, Дмитрий Г., Мария А. Воденикова 2012: Представления о сновидениях: основные модели. – *Вестник Пермского университета*, 1/9, 59–69 [Trunov, Dmitriy G., Vodenikova, Mariya A. 2012: Predstavleniya o snovideniyah: osnovnye modeli. – *Vestnik Permskogo universiteta*, 1/9, 59–69].

Burke, Peter 1997: The Cultural History of Dreams. – In: *Varieties of Cultural History*. Ithaca and New York: Cornell University Press, 23–42.

Đorđević Belić, Smiljana 2021: The Dreams about the Deceased as Form of Communication with the Otherworldly. – In: *Disenchantment, Re-enchantment and Folklore Genres*. Ed. by Nemanja Radulović and Smiljana Đorđević Belić. Belgrade: Institute for Literature and Arts, 185–214.

Fine, Gary Alan, Laura Fischer Leighton 1993: Nocturnal Omissions: Steps Toward a Sociology of Dreams. – *Symbolic Interaction*, 16/2, 95–104.

Hasan-Rokem, Galit 1999: Communication with the Dead in Jewish Dream Culture. – In: *Dream Cultures: Explorations in the Comparative History of Dreaming*. Ed. by David Shulman and Guy G. Stroumsa. Oxford & New York: Oxford University Press, 213–232.

Hesz, Agnes 2012: Hidden Messages: Dream Narratives about the Dead as Indirect Communication. – In: *Vernacular Religion in Everyday Life: Expressions of Belief*. Ed. by Marion Bowman and Ülo Valk. New York – London: Routledge, 140–160.

Kaivola-Bregenhøj, Annikki 1993: Dreams as Folklore. – *Fabula*, 34/3–4, 211–224.

Mageo, Jeannette Marie 2003: Theorizing Dreaming and the Self. – In: *Dreaming and the Self. New Perspectives on Subjectivity, Identity, and Emotion*. Ed. Jeannette Marie Mageo. New York: State University of New York Press, 3–22.

Marić, Petra 2014: Etnologija снова. Iskustva etnologa na terenskim istraživanjima. – *Ethnologica Dalmatica*, 21, 81–102.

Milne, Louise S. 2019: One, Two, Many: Dream-Culture, Charms and Nightmares. – In: *Charms and Charming. Studies on Magic in Everyday Life*. Ed. Eva Pócs. *Studia Mythologica Slavica – Supplementa*. Supplementum 15. Ljubljana: Institute of Slovenian Ethnology, 129–167.

Shanon, Benny, Ryka Eiferman 1984: Dream-reporting Discourse. – *Text. Interdisciplinary Journal for the Study of Discourse*, 4/4, 369–380.

Stewart, Charles 2004: Introduction: Dreaming as an Object of Anthropological Analysis. – *Dreaming*, 14/2–3, 75–82.

Velčić, Mirna 1989a: Što je (auto)biografski diskurs? – *Quorum*, V/3 (26), 15–32.

Velčić, Mirna 1989b: Personal Narrative as a Research Method in Folklore. – *Narodna umjetnost*, 26, 81–89.

Смиљана Ђорђевић Белић
Институт за књижевност и уметност
Краља Милана 2
11000 Београд, СРБИЈА
smiljana78@yahoo.com